

ROVVILTNEIMNDA I REGION 4 Østfold, Akershus og Oslo

Sak 01/21 - Budsjettet 2021 – Fordeling av midler til forbyggende og konfliktdempende tiltak (FKT) i forhold til rovviltskader

Følgende dokumenter legges til grunn for saksfremlegget:

- Rovviltforliket i 2011 (Representantforslag 163 S 2010-2011) - sikre en rask og effektiv håndtering av spørsmål knyttet til løpende forvaltning av rovvilt.
- Forvaltningsplan for store rovdyr i region 4 - 2013.
- Regelverk for tilskudd til forebyggende og konfliktdempende tiltak i forhold til rovviltskader 1.1.2013
- Omsøkte FKT- tiltak til Statsforvalteren i Oslo og Viken.
- Planleggingsramme for regionale rovviltneimnder 2021

Planleggingsrammer for 2021

I brev av 25.02.2021 har Miljødirektoratet fastsatt planleggingsrammer for de regionale rovviltneimndene i 2021.

Kap. 1420.73 post 73

For region 4 er det fastsatt en ramme på kr. 4 500 000,- til forbyggende og konfliktdempende tiltak i 2021. I tillegg skal også beredskapsmidler belastes denne posten.

Kap. 1420 post 21

Denne posten skal benyttes til tjenestekjøp og forskningsaktivitet. Under denne posten føres også lønn og kostnader for sekretariatet, samt kostnader knyttet til Statsforvalterens beredskapsordninger og kjøp av tjenester. For region 4 er det satt av kr 600 000,- til tjenestekjøp og en ramme på kr 550 000 til drift av nemnd og sekretariat.

Tabell 1: Planleggingsrammen for regionale rovviltneimnder for 2021 – forbyggende og konfliktdempende tiltak (FKT) og drift.

Region	Tilskudd Kap. 1420.73	Tjenestekjøp Kap. 1420.21	Drift av nemnder/ Sekretariat Kap.1420.21
1	750 000	350 000	475 000
2	2 750 000	400 000	500 000
3	5 000 000	1 000 000	550 000
4	4 500 000	600 000	550 000
5	16 000 000	1 000 000	700 000
6	13 000 000	1 200 000	800 000
7	9 000 000	500 000	825 000
8	15 000 000	1 800 000	1 200 000
SUM	66 000 000	6 850 000	5 600 000

Sentrale Føringer

Rovviltnemnda skal med utgangspunkt i planleggingsrammen fordele midler til ulike typer av tiltak og fordele dem mellom fylkene i regionen. Etter nemndas vedtak vil Miljødirektoratet fordele midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak til de respektive Statsforvaltere i regionen. Hvert Statsforvalterembete behandler og prioriterer mottatte søknader i tråd med fastsatt regelverk for tilskuddsordningen og i henhold til føringer for prioriteringer og strategier for bruken av forebyggende og konfliktdempende tiltaksmidler gitt i forvaltningsplanen. Statsforvalterne som mottar midler fra Miljødirektoratet, kan ikke overføre midler seg imellom uten at en slik overføring er gitt skriftlig aksept fra Miljødirektoratet. Midlene som fordeles til fylkene skal i tillegg dekke løpende kostnader hvert enkelt Statsforvalterembete har til administrering og annonsering ved kvotejakt, lisensfelling etc.

Drift av nemnda og sekretariatet skal dekkes over kapittel 1420 post 21 og med en ramme på kr 550 000. Midlene skal nyttes til møtegodtgjørelse og reiser for nemnda samt drift av sekretariatet, men ikke til forebyggende og konfliktdempende tiltak. I tillegg er det ønskelig å reservere midler til betjening av en vakttelefonordning for å ivareta behovet for en hurtig saksbehandling i beitesesongen. Dette er i tråd med rovviltforliket i 2011, hvor det ble pekt på behovet for å sikre en rask og effektiv håndtering av spørsmål knyttet til løpende forvaltning av rovvilt, herunder svar på søknader om fellingstillatelse på rovdyr osv. Det enkelte sekretariat vil være regnskapsførende enhet for disse midlene. Under samme kapittel er det etablert en post på kr 600 000 til tjenestekjøp og forskningsaktivitet.

Midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak dekkes over kapittel 1420 post 73 og har en ramme på kr 4 500 000. Bruken av midlene skal skje i tråd med regelverk for tilskudd til FKT i forhold til rovviltskader. Den enkelte Statsforvalter vil motta søknadene, være regnskapsførende enhet, og fordele midler innenfor den rammen nemnda setter for vedkommende tiltak og fylke. Nemnda må selv avgjøre om det skal settes en reserve for akutte tiltak, beredskapsmidler, i det enkelte fylke, og hvordan denne i tilfelle skal disponeres.

Nemndene må i sin planlegging også ta høyde for kostnader tilknyttet ordningen med godtgjøring ved fellingsforsøk utført av kommunale/interkommunale fellingslag (1420.73).

Nemnda må sette av en reserve for akutte tiltak i deres region, beredskapsmidler, og må selv avgjøre hvordan disse skal disponeres. Miljødirektoratet har, etter ønske fra Statsforvalterne, likevel valgt å holde tilbake noen akutte midler sentralt for spesielle situasjoner.

Bakgrunn

Statsforvalteren i Oslo og Viken har sekretariatsansvar for 2 regionale rovviltnemnder, rovviltnemnd 2 (Tidligere Buskerud, Telemark, Aust-Agder og Vestfold) og rovviltnemnd 4 (Oslo og tidligere Akershus og Østfold).

Søknader som er mottatt Statsforvalteren i Oslo og Viken vil bli fordelt slik at den nemnda søknaden berører får disse til behandling i forhold til budsjettammen og tilskuddsvilkår. Samtidig vil det i noen sammenhenger kunne være fornuftig å se disse budsjettene og søknadene i sammenheng, da flere søknader kan berøre begge nemndene. Dette gjelder særlig søknader til konfliktdempende tiltak. Bruken av midlene innenfor Oslo og Viken må derfor koordineres.

Søknader om midler til forbyggende og konfliktdempende (1420.73) tiltak i 2020

Hos Statsforvalteren i Oslo og Viken er fristen for å søke om forebyggende- og konfliktdempende tiltak 15. februar. Bakgrunnen for en utvidet søknadsfrist (opprinnelig frist er 15. januar) er at husdyreiere har behov for en utvidet tidsfrist grunnet mye rapportering og andre søknadsfrister innenfor landbruket i denne perioden av året. På grunn av flyttingen av den genetiske viktige ulven til tidligere Østfold, har vi i år besluttet å forlenge søknadsfristen til 22. mars for deler av dette området. Vi ønsker å gi husdyreierne i dette området bedre tid til å søke om forebyggende tiltak for å avverge skade på husdyr i dette området.

Forbyggende tiltak

Det er så langt kommet inn 31 søknader om midler til forbyggende tiltak mot rovviltskader i 2021. Det meste av disse søknaden gjelder oppsett av rovdyravvisende gjerder, men vi har også mottatt søknader om hjemmebeite, elektronisk overvåkningsutstyr og vokterhund.

Tabell 2: Fordeling av forbyggende søknader til ulike tiltak

Tiltak	Søknader	Samlet søknadsbeløp
Rovdyravvisende gjerde	24	5 119 977 kr
Hjemmebeite	2	349 860 kr
Elektronisk overvåkning	3	212 730 kr
Vokterhund	1	355 000 kr
Nattkve	1	50 250 kr

I tillegg har vi økonomiske forpliktelser fra tidligere år på 511 295 kroner, da vi har noen prosjekter som ikke er ferdigstilt og som derfor ikke har fått utbetalt de siste 25% av tilskuddsmidlene de har fått tilsagn om.

Totalt søknadsbeløp + tidligere års rest for forbyggende tiltak som skal utbetales i år er på **6 776 386 kroner.**

Konfliktdempende tiltak

Under konfliktdempende tiltak har det kommet inn 15 søknader. Vi har mottatt søknader fra flere store forskningsinstitusjoner, NJFF, Stiftelsen Bjørneparken i Flå og andre private aktører. Det søkes bl.a. om tilskudd til forskning, konferanser, undervisningsopplegg og bøker.

Tabell 3: Fordeling av konfliktdempende søknader til ulike tiltak

Tiltak	Søknader	Samlet søknadsbeløp
Forskning	2	750 000
Undervisning (barn og unge)	6	412 600
Andre tiltak	7	643 040

I tillegg har vi økonomiske forpliktelser fra tidligere år på kroner 122 500,-, da vi har noen prosjekter som ikke er ferdigstilt og som derfor ikke har fått utbetalt de siste 25% av tilskuddsmidlene de har fått tilsagn om.

Totalt søknadsbeløp + tidligere års rest for konfliktdempende tiltak i år er på **1 928 140 kroner**

Sekretariatets vurdering

1. Lønnsmidler og drift av sekretariatet, kr 550 000,- (1420.21)

Forventet forbruk 2021

Ordinær møteaktivitet for region 4 i 2021 forventes i utgangspunktet å bli på et tilsvarende nivå som i 2020. Med bakgrunn i året som har vært, med koronarestriksjoner, vil vi kunne forvente flere møter med fysisk oppmøte. Dette vil kunne generere høyere kostnader knyttet til reiseregninger. Vi ønsker også å kunne gjennomføre opplæring og en fagtur. For å ha et økonomisk handlingsrom til blant annet dette – bør det settes av kr 550 000,- i 2021.

Følgende møter planlegges:

- 3 – 5 ordinære nemndsmøter
- 3 – 5 fellesmøter med region 5
- 1-2 fagmøter/fagtur
- Evt. telefonmøter
- Deltagelse å nasjonal rovviltkonferanse

Vi beregner en kostnad på ca. kr 13 000 pr. nemndsmøte. Sekretariatets forventes å bruke totalt 6 mnd.-verk på å drifte rovvilt nemndene i 2021. Det anbefales ca. kr 400 000 avsatt til drift av sekretariatet.

Det er en felles rovvilt-beredskapstelefon for Statsforvalteren i Oslo og Viken. I beitesesongen vil telefonen bli bemannet av Klima- og miljøvern avdeling og Landbruksavdeling. Utenfor beitesesongen vil telefonen bemannes av Klima- og miljøvern avdelingen.

I tillegg til beredskap i beitesesongen er det behov for beredskap i perioden med lisensjakt på ulv, fra 1. desember til 31. mai. I denne perioden er det enkelte år også behov for beredskap i forbindelse med kvotejakten på gaupe. Statsforvalteren har også et ansvar dersom det oppstår andre situasjoner med rovvilt, det kan være skade på hund, påkjørsel av rovvilt, nærgående adferd osv.

2. Tjenestekjøp, kr 600 000 (1420.21)

Forventet forbruk 2021

Midlene her skal brukes til for eksempel forsknings- og utredningsoppgaver som bidrar til utvikling og iverksettelse av effektive forebyggende tiltak, eller evaluering av effekter av igangsatte tiltak. Samt til å dekke utgifter til gjerdekontroll, utstyr til skadefellingslag m.m.

Tidligere har vi utbetalt godtgjøring til regionalt skadefellingslag fra denne posten. Denne utgiften vil nå bli utbetalt fra beredskapsmidlene (kap./post. 1420.73). Det vil kunne gi oss større handlingsrom på denne kapittel posten.

I 2020 ble det satt av kr 600 000,-. Det ble brukt overkant av kr 335 000,- på denne budsjettposten. Sekretariatet anbefaler at det avsettes tilsvarende beløp.

3. Forebyggende og konfliktdempende tiltak, kr 4 500 000,- (1420.73)

Forventet forbruk 2021

Etter besøk av Riksrevisjonen i 2016 fikk Statsforvalteren klare føringer angående utbetaling av tilskudd. Statsforvalteren holder tilbake 25% av tilskuddet til tiltaket er sluttrapporter og, hvis aktuelt, kontrollert. For søknader under kr 50 000,- kan tilskuddet betales ut i sin helhet ved aksept av tilsagn.

I rovviltregion 4 går mye av bevilgningen til rovdyravvisende gjerder. Ofte klarer ikke søker å gjennomføre tiltaket inneværende år, og vi drar derfor med oss økonomiske forpliktelser fra ett år til det neste. Det ligger derfor en økonomisk forpliktelse til utbetaling i 2021 på totalt kr 511 295,- på forebyggende tiltak og kr 122 500,- på konfliktdempende tiltak.

Flere av søknaden, særlig på konfliktdempende tiltak, berører begge rovviltregioner. Dette gjelder særlig søknadene fra Bjørneparken i Flå og Scandcam prosjektet. Her vil vi anbefale at søknaden blir delt likt mellom begge rovvilt regionene. Dette utgjør et beløp på ca. 300 000,- fra rovviltregion 2.

På grunn av rovviltsituasjonen (flytting av genetisk viktig individ) i den delen av Oslo og Viken som tidligere var Østfold fylke har vi valgt å utsette søknadsfristen til 22. mars for deler av dette området. Det betyr at vi vil kunne få inn flere søknader frem til den utsatte fristen.

I 2021 har vi til nå for forebyggende tiltak mottatt 31 søknader på totalt kr 6 265 091,-. For konfliktdempende tiltak har vi mottatt 15 søknader på totalt kr 1 805 640,-.

Vi anbefaler derfor at det settes av kroner 3 100 000,- til forebyggende tiltak og kroner 900 000,- (+ 300 000 fra region 2) til konfliktdempende tiltak.

4. Beredskapsmidler til akutte skadesituasjoner, kr 500 000,- (1420.73)

Forventet forbruk 2021

Erfaringer fra de siste årene har vist at det er vanskelig å forutsi behovet for midler. Sommeren 2017 hadde vi omfattende skader i Hurdal og Hadeland-området. Her ble det totalt brukt 3,3 millioner kroner til akuttberedskap, mens det sommeren 2019 ble brukt svært lite beredskapsmidler (tilnærmet kroner 0,-). Variasjonen i behov for akutte tiltak kan derfor være stor.

Det må øremerkes midler til uforutsette skadesituasjoner i Oslo og Viken. Nytt fra i år er at godtgjøring til skadefellingslag vil bli utbetalt fra beredskapsmidlene. Derfor foreslår sekretariatet at denne budsjettposten økes fra kroner 400 000,- til kroner 500 000,-.

Sekretariatet foreslår at det inneværende år tildeles beredskapsmidler fra region 4 til det geografiske området som tidligere utgjorde Akershus og Østfold, mens region 2 tildeler beredskapsmidler til tidligere Buskerud. Siden dette er innenfor ett Statsforvalterembete, vil midlene ved behov kunne omdisponeres internt.

Beredskapsmidlene skal blant annet brukes til:

- Ekstraordinært tilsyn: I forbindelse med pågående skadesituasjoner kan det gis tilskudd til ekstraordinært tilsyn i beiteområdet for å kartlegge situasjonen.

- Forsinket slipp: Et virkemiddel som settes i verk dersom det er stor sannsynlighet for at det kan oppstå skade dersom sauene slippes til vanlig tid ut på utmarksbeite.
- Tidlig nedsanking: Et virkemiddel som settes i verk dersom det er stor sannsynlighet for at det kan oppstå skade dersom sauene blir værende på utmarksbeite.
- Beredskapsbeiter: Samle alle dyrene til et beite gjerdet inn med rovdryavvisende elektrisk gjerde (kombineres ofte med ekstraordinært tilsyn).

Dersom det er gjenstående beredskapsmidler etter beitesesongen, kan disse benyttes til forebyggende tiltak, alternativt konfliktdempende tiltak.

Midler avsatt over 1420.73 posten til beredskap foreslås med kr 500 000,- for den del av Oslo og Viken som tidligere ble dekket av Oslo, Akershus og Østfold (rovviltregion 4). Dette med tanke på faren for ulveskader i områdene med utmarksbeite.

Innmeldt behov for midler fra Statsforvalteren i Oslo og Viken til region 4:

Tabell 4: Statsforvalterens innmeldte behov for midler til rovviltregion 4. Region 4 fikk tildelt innmeldt behov, med unntak av under drift av rovviltneimnd og sekretariat hvor det ble tildelt 100 000,- under innmeldt behov.

Post	Innmeldt behov	Tildelt
Forebyggende og konfliktdempende tiltak	4 500 000	4 500 000
Tjenestekjøp	600 000	600 000
Drift av rovviltneimnd og sekretariat	650 000	550 000

Sekretariatets innstilling til vedtak for sak 01/21 – Budsjettet 2021 – Fordeling av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak (FKT) og drift.

Sekretariatet tilrår at rovviltnemnda i region 4 vedtar følgende fordeling av økonomiske virkemidler med vilkårsliste under tabellen, tabell 5.

Tabell 5

Region 4 – fordeling av FKT-midler 2020	Foreslått budsjett	Vedtatt budsjett
Skadeforebyggende tiltak (1420.73)	3 100 000	
Konfliktdempende tiltak (1420.73)	900 000	
Beredskapsmidler (1420.73)	500 000	
Tjenestekjøp (1420.21)	600 000	
Drift av nemnd og sekretariat	550 000	
SUM	5 650 000	

- Statsforvalteren følger opp regnskapsføringen slik at det reelle forbruket til enhver tid kan dokumenteres.
- Det ble i 2019 gjort endringer i prioriteringskriterier for FKT-tiltak. Rovviltnemnda vedtok da at nye gjerder gis tilskudd på kr 100 per løpemeter gjerde og kr 50 per løpemeter for utbedring av gjerde med snutetråd og topptråd. Bruken av midlene skal benyttes i henhold til forskrift om tilskudd til FKT-tiltak av 1.1.2013.
- Rovviltnemnda gir Statsforvalteren fullmakt til å overføre eventuelle gjenstående midler mellom skadeforebyggende og konfliktdempende tiltak dersom det er behov for dette ut fra en samlet vurdering av søknader til FKT midler.
- Rovviltnemnda gir etter beitesesongen Statsforvalteren fullmakt til å overføre eventuelle gjenstående beredskapsmidler til skadeforebyggende eller konfliktdempende tiltak.
- Beredskapstelefonen for Statsforvalteren videreføres i 2021. Kostnaden ved dette dekkes inn av FKT-midler.
- Vedtaket er en forskrift og kan ikke påklages, jf. fvl. § 2 c, jf. § 28

Vedlegg

Prioriteringskriterier for tildeling av FKT midler

Forbyggende tiltak

Prioriteringskriterier ved tildeling av midler til rovdyravvisende gjerde

Prioriteringskriterier ved tildeling av midler til rovdyravvisende gjerder	
1	Produksjonsdyr (berettiget produksjonstilskudd)- småfe før storfe og hest
2	Området med stort skadepotensiale prioriteres høyt. Vurdering: høy tetthet av beitedyr og/eller rovdyr gir økt risiko for skade både på innmark og utmark både innenfor og utenfor ulvesonen.
3	Kostnadseffektivitet – kr per sikret husdyr eller areal
4	Fellestiltak prioriteres før enkelttiltak
5	Har søker mottatt tilskudd til rovdyravvisende gjerder tidligere.

	Tilskudd til beskyttelsesvest for hund. Se egne prioriteringer og kriterier.

Vilkår for tildeling av midler	
a.	Rovdyravvisende gjerder skal følge nasjonal Standard fastsatt av Miljødirektoratet. Ny standard for rovdyravvisende gjerder kom den 25.06.2018
b.	Det gis tilskudd på 100 kr per løpemeter rovdyravvisende gjerde. For utbedring/oppgradering av eksisterende eldre gjerder gis det 50 kr per løpemeter.
c.	Støtte til gjerder er begrenset til bruk som får produksjonstillegg eller AK tillegg. Dette betyr at ordningen prioriteres til aktive brukere og som driver næring.
d.	Det legges opp til løpende saksbehandling, med oppfølgende informasjon til rovviltnemnda.
e.	Søknaden om forbyggende midler skal skje på fastsatt skjema, som må være fullstendig utfyllt. Søknaden skal blant annet inneholde kart over planlagt gjerdetrase, spesifisert kostnadsoverslag, lengde og areal.
f.	Søknaden fremmes elektronisk direkte til Statsforvalteren gjennom Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter. Statsforvalteren tar kontakt opp mot landbruksforvaltningen i kommunen for å samordne og avklare tilskudd.
g.	Søker forplikter seg til å stille inngjerdet areal til disposisjon for andre bruk med småfe dersom han/hun slutter med småfe innen tiår etter at tilskudd er mottatt.

Konfliktdempende tiltak

Prioriteringskriterier ved tildeling av midler til konfliktdempende tiltak i forhold til rovdyr	
1	Kommuner og lokalsamfunn som berøres av rovvilt, særlig ulv, prioriteres foran andre områder.
2	Tiltakene skal bidra til økt kunnskap om, og forståelse for, rovvilt og rovviltforvaltningen
3	Tiltak rettet mot barn og unge skal prioriteres.
4	Søknader hvor tilskuddet går direkte til gjennomføring av tiltaket prioriteres fremfor søknader hvor en stor andel av tilskuddet går dekke lønnskostnader og drift.
5	Tiltak som krever varige investeringer begrenses (f.eks. innkjøp av lavo, kano mm.). Unntak er investeringer til innkjøp av utstyr brukt direkte i undervisning. Eksempelvis skinn, skaller og poteavtrykk av de store rovdyrene.
6	Tilskudd til inngjerding av boligtomter /kun for å beskytte mennesker og dyr mot rovdyrangrep prioriteres ikke.